

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකා කුකුළු පාලන සංවර්ධන (පුද්ගලික) සමාගමේ (“සමාගම”) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරුද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන් වලින් සමන්විත 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නාවූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි සමාගමේ ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේ දී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියාකරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සහ ඊට අදාළ විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීමට අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්ස්‍රාව්‍යතාවයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහභරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවූවද , අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. මාගේ නිගමනය පදනම් වී ඇත්තේ මාගේ විගණන වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබා ගත් විගණන සාක්ෂි මතය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදකවූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව්කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සමාගම සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සමාගම සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2020 ජුනි මස 18 දිනැති අංක අමප/20/0890/217/052 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීමේදී සමාගම, ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයේ ගොවිපලක් වශයෙන් පවත්වාගෙන යාමට තීරණයක් ගෙන තිබූ අතර ඒ මත ඇවර කිරීමේ කටයුතු ආරම්භ කර තිබුණද ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 01 හි 25 ඡේදය ප්‍රකාරව 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි ඒ පිළිබඳ හෙළිදරව් කිරීම් සිදුකර නොතිබූ අතර සියළු වගකීම්, ජංගම වගකීම් හා ජංගම නොවන වගකීම් ලෙස වෙන් වෙන් වශයෙන් දක්වා තිබුණි.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 01 හි 25 ඡේදය ප්‍රකාරව 2024 මූල්‍ය ප්‍රකාශනයෙන් ඇවර කිරීමේ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් හෙළිදරව් කිරීමටත් හා ඇවර කිරීමේ පදනම මත මූල්‍ය ප්‍රකාශනය නිවැරදිව සකස්කර ලබා දීමටත් කටයුතු කරමි.	ප්‍රමිතිය ප්‍රකාරව ඇවර කිරීම සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කිරීම කළ යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 10 හි 17 ඡේදය අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා අනුමත කළ දිනය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කළ යුතු වුවද, මූල්‍ය ප්‍රකාශන අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය අනුමත කළ දිනය හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.	ශ්‍රී ලංකා කුකුළු පාලන සංවර්ධන පුද්ගලික සමාගමට අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයක් පත් කර නොමැති බැවින් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්තුමාගේ අනුමැතිය යටතේ 2023 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය වෙත භාර දෙන ලදී.	ප්‍රමිතිය ප්‍රකාරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිකුත් කිරීම සඳහා අනුමැතිය ලබාදුන් අය හා අනුමත කළ දිනය හෙළිදරව් කළ යුතුය.
(ඇ) ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති 09 හි 5.5.15 ඡේදය අනුව භානිකරණ ගැලපීම් සිදුකළ යුතු වුවත් වසර 5ත් 10ත් අතර හා වසර 10 ඉක්මවූ එකතුව රු.6,610,335 ක ලැබිය යුතු ශේෂ සඳහා භානිකරණ ගැලපීම් කර නොතිබුණි	ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති 09 හි 5.5.15 ඡේදය අනුව, ලැබිය යුතු ශේෂ සඳහා භානිකරණ ගැලපීම් සිදුකිරීමට ඉදිරියේදී කටයුතු කරමි.	ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිය අනුව භානිකරණ ගැලපීම් සිදුකළ යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) කොළඹ බාන්ස් පෙදෙසේ පිහිටි සමාගමට අයත් පිරිවැය රු.22,500,000 ක් වූ ගොඩනැගිල්ල 2014 ජූලි 01 සිට 2023 දෙසැම්බර් 31 දක්වා ක්ෂයකර ගිණුම්ගතකර නොතිබීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ අලාභය රු.1,125,000 ක් අඩුවෙන්ද රඳවාගත් ඉපයුම් රු.10,687,500 ක් අඩුවෙන්ද දේපළ පිරියත හා උපකරණවල ධාරණ අගය එම ප්‍රමාණයෙන් වැඩියෙන් ද දක්වා තිබුණි.	ගොඩනැගිල්ලට අදාළ ක්ෂය කිරීම් සිදුකර 2024 ගිණුම් වලින් නිවැරදි ලෙස ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කරමි.	වත්කමට අදාළ ක්ෂය හා ක්ෂය වෙන්කිරීම් වාර්ෂිකව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ආ) ජංගම වත්කම් වැඩිවීම හා ජංගම වගකීම් අඩුවීම පිළිවෙලින් රු.929,810 ක් හා රු.534,409ක් වුවද මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය පිළියෙල කිරීමේදී එම ශේෂයන් රු.671,310ක් හා රු.515,912 ක් ලෙස දක්වා තිබුණි.	මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයේ වැරදි නිවැරදි කරන ලදී.	මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය නිවැරදිව සකස් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය විසින් 2014 වර්ෂයේ සමාගම අත්පත්කර ගත් අතර 2014 ජූලි 08 දින මණ්ඩලය විසින් කරන ලද ඉල්ලීමකට අනුව සමාගම විසින් මණ්ඩලය වෙත ලබාදුන් රු.140,000,000ක අත්තිකාරම් මුදල මේ දක්වාම අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	ලිබියන් සමාගමේ කොටස් මිලදී ගැනීම සඳහා ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය වෙත ලබාදුන් රු.140,000,000 ක අත්තිකාරම් මුදල මේ දක්වාම සමාගමට ලබාදීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. නමුත් සමාගම විසුරුවා හැරීමේ ක්‍රියාවලියත් සමඟ මේ සම්බන්ධයෙන් සුදුසු පියවරක් ගනු ඇත.	ශේෂ නිරවුල් කරගෙන ඇවර කිරීමේ කටයුතු කඩිනමින් අවසන් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයෙන් ලැබිය යුතු ශේෂ ලෙස එකතුව රු.3,345,629 ක් දක්වා තිබුණද මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාගමට ගෙවිය යුතු කිසිදු වටිනාකමක් දක්වා නොතිබුණද ඒ සම්බන්ධයෙන් සොයා බලා නිරවුල් කර නොතිබුණි.	2015 වර්ෂයේ දී ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයට ගවයන් හා භාණ්ඩ ලබාදීමට අදාළව රු.3,345,629 ක මුදලක් සමාගමේ ගිණුම්වල පෙන්වා ඇත. මෙම මුදල ඇවර කිරීමේ කටයුතු අවසන් කිරීමත් සමඟ නිරවුල් කල හැකි බව දන්වා සිටිමි.	ශේෂ සැසඳීම් කර නිරවුල් කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.6.2 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) රු.17,261,566ක් වූ මුළු වෙළඳ ණයහිමි ශේෂයෙන් වසර 5 ඉක්මවූ ණයහිමි වටිනාකම රු.15,393,709ක් විය. ඉන් සියයට 89 ක් එනම් රු.13,822,002 ක් පෞද්ගලික සමාගමකට ගෙවිය යුතු ශේෂයක් වූ අතර එම ශේෂය 2023 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් නිරවුල් කර නොතිබුණි.	සමාගම අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ කැමැත්ත මත විසුරුවා හැරීමට අදාළ ලිපිලේඛන සමාගම් රෙජිස්ටාර් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කිරීමේදී, සමාගමේ ලේකම්වරුන් අතින් සිදුවී ඇති තාක්ෂණික දෝෂයක් හේතුවෙන් නැවත ණයහිමියන්ගෙන් විසුරුවා හැරීමට පරිවර්තනය විය. ඒ අනුව ප්‍රධාන ණයකරුවෙකු වන පෞද්ගලික සමාගමක් මෙම විසුරුවා හැරීමට විරුද්ධවීම නිසා මෙම ක්‍රියාවලිය පමා විය. එම පෞද්ගලික සමාගම වෙත 2025 සැප්තැම්බර් මස 19 දින ලිපියක් මගින් ගෙවීමට ඇති රු.13,169,511 මුදල සඳහා සියයට 10 වට්ටමක් ඉල්ලා ඇති අතර මේ වන විට ඔවුන් එකඟතාවය පළ කර ඇත. එම ණය ගෙවා අවසන් වූ පසු ඇවර කිරීමේ කටයුතු ආරම්භ කළ හැකිය.	ණය හිමියන්ට අදාළ ගෙවීම් නියමිත පරිදි සිදු කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) 2009 වර්ෂයේ සිට පැවත එන රු.25,277,962 ක හිඟ බදු ශේෂය සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් දේශීය ආදායම් බදු දෙපාර්තමේන්තුවට නිරවුල් කර නොතිබුණි.	දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ උපදේශන කමිටුව විසින් ලබා දුන් උපදෙස් මත එකතු කළ අගය මත බදු, උපයන විට ගෙවීම් බදු, ආදායම් බදු 2023 හා 2025 වර්ෂ වලදී ගෙවන ලදී. ඉතිරි බදු හා දඩ මුදල් සම්බන්ධයෙන් මෙතෙක් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ උපදේශන කමිටුව විසින් උපදෙස් ලබාදී නොමැති අතර, සමාගම ඇවර කිරීමේදී ඇවරකරු විසින් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අදාළ උපදෙස් මත ක්‍රියා කරනු ඇත.	බදු හා දඩ මුදල් සම්බන්ධයෙන් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවේ උපදේශන කමිටු උපදෙස් අනුව කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාගමෙන් ලැබිය යුතු ශේෂය ලෙස රු.4,218,655 ක් දක්වා තිබුණද සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි ගෙවිය යුතු ශේෂය වශයෙන් එකතුව රු.2,591,558ක් වූයෙන් රු.1,627,097ක වෙනසක් පැවතියද ඒ පිළිබඳ සොයාබලා නිරවුල් කර නොතිබුණි.	ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන ශේෂ සැසඳීම් මණ්ඩලයේ ගිණුම්වල කර නිරවුල් කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය. රු.4,218,655ක වටිනාකමක් දක්වා තිබුණත්, එම වටිනාකම ශ්‍රී ලංකා කුකුළු පාලන සංවර්ධන පුද්ගලික සමාගමේ ආරම්භක ශේෂ පත්‍රයේ නොපෙන්වයි. මණ්ඩලයේ ගොවිපළවල් සඳහා ගෙවිය යුතු සහ සත්ව ආහාර මිල දී ගැනීම සඳහා මණ්ඩලයෙන් ලබාගත් ණය මුදල්වල එකතු ශේෂය වන රු.2,591,558 ක මුදල ඇවර කිරීමේ කටයුතු අවසන් කිරීමත් සමග නිරවුල් කළ හැකි බව දන්වා සිටිමි.
---	---

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ දැක්වීම	අදහස් නිර්දේශය
2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති 01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛය සමඟ ඉදිරිපත් කරන ලද මෙහෙයුම් අත්පොතේ ඡේද අංක 6.6 පරිදි ගිණුම් වර්ෂය අවසන් වී දින 60ක් ඇතුළත මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාව විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත් 2023 වර්ෂය සඳහා වන මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2025 දෙසැම්බර් 12 වන දින, එනම් දින 652 ක ප්‍රමාදයක් සහිතව ඉදිරිපත් කර තිබුණි.	මූල්‍ය වාර්තා සකස් කළ යුතුද යන්න හා ඇවර කිරීම් කළ යුතුද පිළිබඳව පැහැදිලි තීරණයක් නොතිබූ බැවින්, දින 652ක් ප්‍රමාද වී ගිණුම් විගණනයට ඉදිරිපත් කරන ලදී.	චක්‍රලේඛය සමඟ ඉදිරිපත් කරන ලද මෙහෙයුම් අත්පොතේ විධිවිධාන අනුව නියමිත දිනවලදී මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 1,507,829 අලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ අලාභය රු.2,041,686 ක් වූයෙන් ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව රු. 533,857 කින් අලාභය අඩු වී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව ආයතන හා පරිපාලන වියදම් රු.534,857 කින් අඩුවීම මෙම අලාභය අඩු වීමට හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය
3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

	විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ)	2020 ජුනි මස 18 දිනැති අංක අමප/20/0890/217/052 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය මගින් සමාගම, ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයට පවරාගැනීමට දී ඇති අනුමැතිය මත 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනත ප්‍රකාරව කොටස් හිමියන්ගේ ස්වේච්ඡාවෙන් ගණන් බේරා වසා දැමීමකට 2021 ජූලි 16 දින ඇවරකරුවෙකු පත්කර 2023 අප්‍රේල් 26 වන දින රු.117,400 ක අත්තිකාරම් මුදලක් ගෙවා තිබුණ ද විසුරුවාහැරීම සිදුනොවීම හේතුවෙන් එම වියදම අනාර්ථික වී තිබුණි. දෙවනුව ණය හිමියන්ගේ කැමැත්ත මත සමාගම ඇවර කිරීමට තීරණය කර සමාගමේ ප්‍රධාන ණයහිමියා විසින් යෝජනා කරන ලද ඇවරකරු සඳහා දැරීමට සිදුවන වියදම විශාල ලෙස වැඩිවීම හේතුවෙන් සමාගමේ ප්‍රධාන ණයහිමියාට 2024 ජුනි 30 දිනට ගෙවිය යුතු රු.13,869,511 ක මුදල ගෙවා ඇවර කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ඉදිරියට කරගෙන යාමට ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය ණයහිමි සමාගම සමග එකඟ වී තිබුණද 2026 ජනවාරි 05 දින වන විටත් ඇවර කිරීමේ කටයුතු අවසන් කර නොතිබුණි.	ප්‍රධාන ණයකරුවා වන පෞද්ගලික සමාගමක් වෙත 2025 සැප්තැම්බර් මස 19 දින ලිපියක් මගින් ගෙවීමට ඇති රු.13,169,511 මුදල සඳහා සියයට 10 වට්ටමක් ඉල්ලා ඇති අතර මේ වන විට ඔවුන් එකඟතාවය පළ කර ඇත. එම ණය ගෙවා අවසන් වූ පසු ඇවර කිරීමේ කටයුතු ආරම්භ කළ හැකිය.	අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය පරිදි ඇවර කිරීමේ කටයුතු කඩිනමින් සිදු කළ යුතුය.